Overzicht van de eigendoms- en beheersverhoudingen in het duingebied van het eiland Goeree.

In verband met een mogelijke uitbreiding van het beheer van de Stichting "Natuurmonument de Beer", heb ik een onderzoek ingesteld naar het duingebied op Goeree. Uitgangspunt voor mogelijke beheersuitbreiding is weliswaar het gors nabij de Punt, dat reeds door de Domeinen als natuurmonument wordt beheerd, doch het leek mij van veel belang tevens na te gaan, welke betekenis het gehele duingebied als natuurmonument heeft of als zodanig kan hebben. Zoals het zo vaak gaat in dergelijke gevallen, kwamen daarbij allerlei toestanden en verhoudingen aan het licht, waarvan de betekenis deels buiten het werkgebied van onze stichting is gelegen, doch die mij wederom hebben doen inzien de juistheid van de woorden van wijlen Dr. Jac. P. Thijsse, dat de Nederlandse duinen op de duur één groot nationaal park moeten worden, ten dienste van het Nederlandse volk. Ook bij de Goereese duinen zijn er de belangen van natuurbescherming, recreatie, waterstaat, drinkwater, landbouw en jacht, welke moeten worden afgepaald, en wat eigenlijk alleen goed mogelijk is indien alle duinen in handen van de Staat of van publiekrechtelijke lichamen komen.

De bezitsverhoudingen van de duinen met aansluitende slikken zijn thans als volgt:

A. <u>Het zg. Blaune Gors.</u>

Dit gors is voor het grootste deel eigendom van de Staat (Domeinen) en wordt als natuurmonument beheerd, hetgeen zeggen wil, dat hier geen beweiding wordt toegelaten.

<u>Het</u>

Het gors is beroemd wegens het in grote hoeveelheden voorkomen van de Lamsoor, waardoor het gors in Juli, wanneer deze plant bloeit,met een paarse gloed is overdekt, die enigszins aan de heide doet denken. Het oostelijk deel van het gors is eigendom van de polder. Men heeft daar ter bevordering van de aanwas Spartina Townsendiiuitgeplant. Helaas begint deze plant ook reeds in het gors van Domeinen door te dringen. Het gors is wetenschappelijk bewerkt door Dr.M.J. Adriani, die het als onderwerp van zijn proefschrift koos. Dit jaar zijn bij het gors borden geplaatst "Verboden bloemen te plukken" en "Verboden vuil te storten".

B. Duinen van de punt.

Bij het gors sluit aan een duinterrein, eigendom van de Staat (Domeinen) van geringe ouderdom. Aan de buitenzijde bestaat het geheel uit in verstuiving zijnde helmduinen; meer landinwaarts vindt men een weelderige begroeiing van duindoorn, liguster en vlier, welke nog al te lijden heeft van de sterk in verstuiving zijnde helmduinen. Het geheel is landschappelijk aantrekkelijk; er komen slechts enkele weinig ontsierende bunkers in voor.

C. Particulier duin.

Aan de duinen van de Staat grenst ruim 48 ha duin, vallende onder de Springerspolder, doch eigendom van een aantal particulieren. Het duin is blijkbaar bij de polder in beheer, want deze schijnt vergunningen af te geven tot het kappen van houtgewas, hetgeen de begroeiing uiteraard niet ten goede komt. Daar de grens tussen het Rijkseigendom en dit particuliere duin niet meer in het terrein is te vinden, komt het ook nog al eens vaak voor, dat in de Rijksduinen wordt gekapt.

D. Duinen van de West-Nieuwlandse Polder.

Op dit particuliere duin volgt een lange strook, eigendom van de West-Nieuwlandse Polder. Dit is ouder duin, arm aan struikgewas zuidelijk van de vuurtoren ligt een grote duinvlakte. De gehele oppervlakte wordt beweid. Daardoor zijn vooral in de zeereep nog al belangrijke zandverstuivingen ontstaan. Bij de vuurtoren wordt het duin ontsierd door een bunkerdorp.

Aan de zuidzijde juist aan het einde van de Nieuwe Dijk is deze zomer een consumptietent verrezen. Het ding werd zonder vergunning gebouwd en ontsiert de gehele omgeving.Dit heeft terecht de ontstemming van de Goereese natuurliefhebbers gewekt. Auto's parkeren nu in het Blauwe gors en rijden er aan de zuidzijde doorheen naar de Punt .

Aan de noordoostzijde van de duinen zijn, naar ik meen reeds voor de oorlog, een tweetal zomerhuisjes verrezen.

E. Rijksduinen.

Ter hoogte van het Flauwe werk volgt een strook duin, welke eigendom is van de Staat en die zich uitstrekt tot aan de Oostduinen. Deze terreinen zijn in beheer bij de Rijkswaterstaat en worden gedeeltelijk ook beweid. Het badleven concentreert zich in deze duinenstrook met het daarbij behorende strand. In de duinen zijn enkele huisjes en tentjes gebouwd. Het gebied is nogal ontsierd door bunkerbouw; het heeft natuurwetenschappelijk geen betekenis.

F. Oost- en Middelduinen.

De Oost-en Middelduinen zijn eigendom van de Waterleiding Mij. Het beheer geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

G.De Kwade Hoek.

Ten slotte is er dan nog een smalle strook duin, gelegen tussen de Oostduinen en de haven van Goedereede, welke particulier eigendom is. Deze duinen, waarin zich veel bunkers bevinden, worden beweid en hebben daardoor hier en daar van verstuiving te lijden. De eigenaar trekt enkele inkomsten uit de beweiding, de jacht, het kamperen en zandgraven, terwijl Rijkswaterstaat n.b. voor het onderhoud zorg draagt in verband met de betekenis van deze smalle strook als zeewering!

Voor dit duingebied ligt een uitgestrekt gors, dat in beheer is bij de Rijkswaterstaat en voor f 500.- per jaar wordt verpacht. Er broeden verschillende soorten vogels. Botanisch heeft het ten gevolge van de intensieve beweiding geen betekenis.

Tegenwoordig beheer en toekomstmogelijkheden.

Door de slechte staat van onderhoud, waarin de duinen na de oorlog zijn gekomen, heeft de Rijkswaterstaat zich genoodzaakt gezien de beplanting intensief ter hand te nemen. Hiervoor zijn een tweetal duinopzichters aangesteld. Deze houden ook enig toezicht en zijn verder belast met het opruimen der konijnen. Want ook hier zijn de duinen overbevolkt met konijnen, hetgeen het herstel aanzienlijk bemoeilijkt. Rekent men dat de beweiding eveneens schade aan het vegetatiedek toebrengt en er in de naaste toekomst een steeds drukker vreemdelingenbezoek is te verwachten, dan is het duidelijk dat men tot een doelmatiger beheer zal moeten komen. Hiervoor zal natuurlijk allereerst een betere eigendomstoestand nodig zijn, waarop onze Stichting helaas geen invloed he

De

De domeinduinen aan de Punt zullen slechts goed kunnen worden beheerd, wanneer de aangrenzende particuliere duinen in eigendom overgaan aan de Staat. Met de West-Nieuwlandse polder is wellicht een beheersovereenkomst te sluiten, waarbij dan de polder afstand zal moeten doen van iedere exploitatie in de vorm van bebouwing en voorts de beweiding zal moeten inkrimpen tot de duinvlakten, waar ook het meeste gras groeit. Op deze wijze kan dan tussen de Punt en het Flaauwe werk een natuurmonument ontstaan, waar de broedvogelstand en de plantengroei aanzienlijk kunnen toenemen. Het gedeelte tussen het Flaauwe werk en de Oostduinen zal ter beschikking kunnen blijven voor de badgasten. Het is een waterstaatsbelang van de eerste orde,dat het particuliere duin in de Kwade Hoek weer in handen van de Staat overgaat. Als natuurmonument of recreatieterrein is dit duin van weinig belang. Het gors ervoor zou echter een fraai broedterrein kunnen worden, indien het niet werd beweid. Ook de flora zou in betekenis winnen.

Resumerende kan worden vastgesteld,dat onze Stichting belang heeft bij het beheer van:

1e. Het blauwe Gors met de daarbij aansluitende duinen.

2e. Het uitgestrekte gors de Kwade Hoek.Gezien de zeer lage prijs waarvoor het gors is verpacht is het wellicht mogelijk voor hetzelfde bedrag alleen het oostelijke deel te verpachten en het overige te beheren als natuurmonument.

Utrecht, 22 September 1947

Het gedelegeerd Bestuurslid,

(Ir.W.G.van der Kloot).

STICHTING NATUURMONUMENT

DE BEER

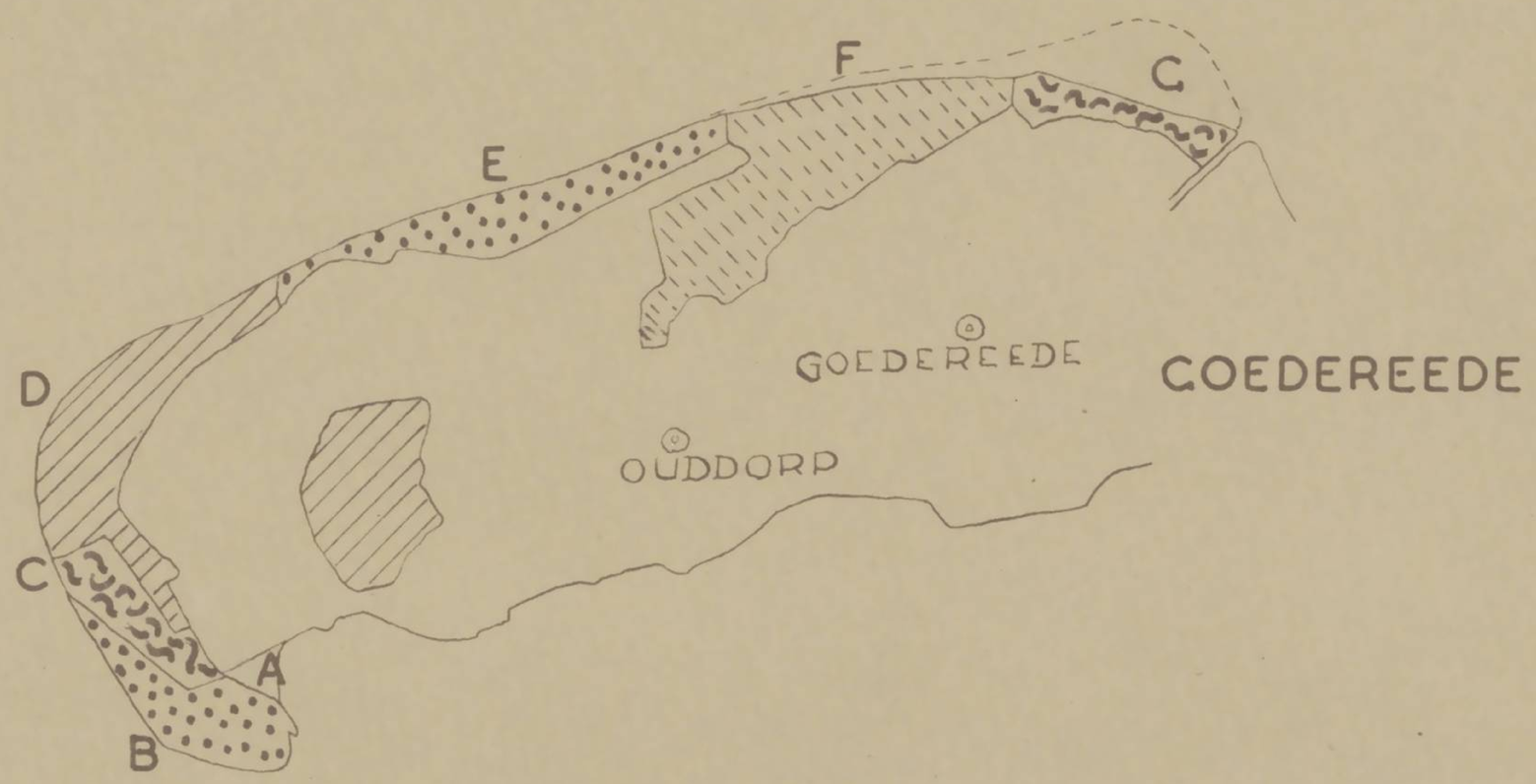

WATERSCHAPPEN

WATERLEIDINGBEDRIJVEN

PARTICULIEREN

STAAT

SCHAAL 1:1000